

El llenguatge

Un cas ben clar

Es ben sabut que l'adverbi de manera bé revesteix la forma ben davant els adjectius, els altres adverbis i els verbs, incloent-hi —cas molt corrent— els participis en funció adjectiva. Però és bo de posar en relleu, en primer lloc, que ben ha adquirit unes significacions que no té bé i, en segon lloc, que ben observa un comportament gramatical molt peculiar.

Efectivament, el significat que la forma bé té en la frase Ha cantat bé és el mateix que té ben en Una cançó ben cantada. Anàlogament, en Escriu molt bé i en Un llibre ben escrit. Notem, però, que en els primers casos es tracta de frases verbals i en els altres de frases o expressions nominals. Si diem, en canvi, Ha caigut bé o Ha ben caigut — dues frases verbals idèntiques, amb l'única diferència de canvi de forma i de posició de l'adverbi— notem que no donem el mateix significat a bé que a ben. La forma bé hi continua significant el contrari de «malament», i ben hi representa un valor gairebé quantitatiu ponderatiu més o menys equivalent a «del tot», però segurament d'una manera més expressiva. I, encara, en oracions en què ben precedeix un adjectiu o un adverbi, significa «en alt grau, considerable», també, en aquest cas, amb valor ponderatiu: Es ben estrany, que no em digui res! Em fa anar ben de bòlit.

La peculiaritat del comportament gramatical de la forma ben, quan precedeix un verb —un participi, un infinitiu o una forma conjugada—, es manifesta en la seva incapacitat per a iniciar l'oració: exigeix anar precedida, al seu torn, per un dels elements del conjunt verbal —el verb auxiliar o modal— o del grup pronominal que s'hi refereix: T'han ben ensarronat. Poden ben dir que és veritat, T'ho ben asseguro! Notem que en una oració com Bé caldria prendre una decisió, el mot bé que la introdueix és, de fet, una conjunció: marca l'enllaç amb una oració anterior, que pot ésser implícita o no formulada, i amb la qual estableix una certa contradicció.

Albert Jané